

Når trygghet ikke er en selvfølge

En rapport om tilhørighet, trygghet og voksnes rolle

UTEKONTAKTEN

Lørenskog, 2025

Lørenskog
kommune

Rapporten er utarbeidet av:

Elin Sand, Bettina Nundal, Benedicte Engøy, Sebastian Belda,
Alexander Halsteinslid, Eline Henriksen og Vidar Mattson

Foto forside:

Utekontakten, Lørenskog kommune

Innhold

Innhold	1
Innledning	2
Bakgrunn	2
Målsetting	3
Problemstilling	3
Målgruppe	3
Metode	3
Kvalitative data	4
Kvantitative data	4
Funn i analysen	5
1. Overført utrygghet	5
Kriminalitet og vold i nærmiljøet	5
Fortellingene som former trygghetsfølelsen – noen som kjente noen	6
Negative blikk utenfra – når andres blikk skaper vår frykt	7
Overskriftene former oppfatningen – medienes innflytelse	7
2. Voksesmerter og sosioøkonomiske forskjeller	8
Storbyproblematikk som følge av rask vekst	8
Fra kjente gater til nye boligfelt – om tilhørighet og trygghet i endring	9
Sosioøkonomiske forskjeller – ulikhet som utfordrer tryggheten	10
Tilbud som bygger fellesskap – et svar på ulikhet og utrygghet	11
3. Voksne man kan stole på	11
Voksne som støtter og setter grenser	12
Til stede – men ikke i veien	12
Når voksne ikke griper inn – utrygghet og manglende tillit	12
Foreldre og hjemmets betydning	13
Konklusjon	13
Hva virker, og hva trengs?	14
Behov og ønsker for videre innsats	14
Roller til frivillige og ildsjeler	14
Veien videre	15
Vedlegg 1: Tiltaksplan	16
Litteraturliste	17

Innledning

Det er faen ikke trygt her! - Ungdom

Denne spontane uttalelsen kom fra en ungdom i et av intervjuene våre, og gir et sterkt innblikk i hvordan enkelte ungdommer opplever nærmiljøet sitt. Etter hvert som samtalen utviklet seg, ble bildet mer nyansert. Den samme ungdommen som først uttrykte utrygghet, konkluderte senere med at «det ikke er så ille her som man skal ha det til».

Likevel reiser utsagnet noen viktige spørsmål: Hva gjør at slike sterke formuleringer kommer så raskt? Hvorfor er den umiddelbare opplevelsen av nærmiljøet at det er utrygt? Gjelder det bare noen få, eller er dette noe flere ungdommer kjenner seg igjen i? I denne rapporten skal vi se nærmere på disse spørsmålene.

Lørenskog, med sin sentrale beliggenhet nær både Oslo og Lillestrøm, har opplevd en kraftig befolkningsvekst de siste årene. Kommunen har flere år på rad vært blant de raskest voksende i landet, og per 1. januar 2025 passerte Lørenskog 50 000 innbyggere. Befolkningen er sammensatt og preget av et stort kulturelt mangfold, med mennesker fra 142 ulike nasjonaliteter. Dette er en styrke som bidrar til et mangfoldig lokalsamfunn som igjen kan skape både fellesskap og økt forståelse – men hvordan opplever ungdom i Lørenskog trygghet i et så mangfoldig og raskt voksende lokalsamfunn?

Bakgrunn

De siste årene har Lørenskog jobbet målrettet med å skape trygge og inkluderende nærmiljøer for barn og unge. I kommuneplanens samfunnsdel (2020-2027) er det etablert en bred ungdomssatsning som er ett av de fire satsningsområdene. Den brede ungdomssatsningen skal møte behovene knyttet til psykisk helse og trygge nærmiljøer for ungdom. Her legges det særlig vekt på tiltak knyttet til tilhørighet, trygghet, trivsel og sosial støtte (Folkehelseoversikten 2024–2027, kap. 2.3 og 5).

Samtidig viser statistikk (Ungdata 2025) at trygghetsfølelsen i Lørenskog har sunket jevnt siden 2014. Tallene viser at kun 73 % av ungdomsskoleelevene føler seg 'svært trygge' eller 'trygge' i sitt nærmiljø – sammenlignet med 84 % på landsbasis. Dette viser viktigheten av å ha gode tiltak rettet mot dette videre.

Utgangspunktet for Utekontaktens interesse for å kartlegge og analysere ungdoms opplevelse av trygghet i nærmiljøet er at det har vært et gjennomgående tema i samtaler vi har hatt med både ungdom og voksne i Lørenskog den siste tiden. Vi har erfart at det er ulike oppfatninger av hva som skaper trygghet, og dette reiser viktige spørsmål om hvordan ungdommer selv opplever sitt nærmiljø. I tillegg har medieoppslag stadig løftet frem hendelser og problemstillinger som berører ungdommers trygghet i nærmiljøet.

Målsetting

Den overordnede målsettingen var å få bedre kjennskap til hvordan Utekontakten kan bidra til å øke tryggheten for ungdommene i kommunen.

Delmål:

- Tydeliggjøre Utekontaktens mandat, rolle og arbeidsoppgaver overfor ungdommer, innbyggere og samarbeidspartnere
- Bedre kjennskapen til Utekontaktens tilbud blant ungdommer, foreldre og samarbeidspartnere
- Løfte ungdommens stemme
- Møte ungdommenes behov på en mer spisset måte

Problemstilling

Hvor trygge opplever ungdom i Lørenskog at de er i nærmiljøet sitt, og hvordan kan Utekontakten bidra til å øke den opplevde tryggheten?

Målgruppe

Vi valgte å avgrense målgruppen til 8. klasse, først og fremst fordi de utgjør den yngste aldersgruppen i vår målgruppe (13-23 år). Dette gir oss muligheten til å følge denne gruppen over tid og gjennom flere år, for eventuelle senere rapporter eller kartlegginger. Vi intervjuet elever fra 8. klasse ved alle de kommunale skolene i kommunen for å sikre et representativt utvalg for datainnsamlingen.

Metode

Denne rapporten er basert på SAT (Situasjon – Analyse – Tiltak), et verktøy utviklet av KORUS for å hjelpe tjenester med å kartlegge og analysere relevante temaer og behov i målgruppen. SAT gir en strukturert tilnærming til innhenting og vurdering av informasjon, og brukes for å utvikle kunnskapsbaserte og målrettede tiltak på universelt, selektivt og indikativt nivå.

For Utekontakten i Lørenskog har formålet vært å få bedre innsikt i hvordan ungdom opplever trygghet i sitt nærmiljø, og hvordan vi som tjeneste kan bidra til å styrke denne tryggheten. Vi har innhentet kvalitativ og kvantitativ data fra både eksterne og interne kilder, og KORUS har veiledet prosessen.

Kvalitative data

De kvalitative dataene vi har hentet inn består av ulike gruppemøter hvor vi benyttet oss av en intervjuguide tilhørende SAT-metodikken. Alle har blitt stilt de samme spørsmålene.

- Internt møte: Her deltok 6 ansatte fra Utekontakten
- Målgruppemøter: Her intervjuet vi 8. klasseelever fra de fire kommunale ungdomsskolene. Etter avtale med skolene gjennomførte vi intervjuene på skolen i skoletiden, og vi intervjuet én klasse fra hver skole fordelt i mindre grupper. Totalt ble det 10 møter. Dette ga oss mulighet til å samle verdifull informasjon, direkte fra ungdommene i et kjent og trygt miljø. Hvert intervju varte i omtrent én time, og til sammen snakket vi med 83 ungdommer.
- Samarbeidspartnere: Dette møtet fant sted i forbindelse med et SLT-møte (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak) hvor vi fikk bruke tiden. Her deltok 26 fagpersoner, som alle jobber tett på målgruppen. Dette var representanter fra barneskole, ungdomsskole og videregående, Lørenskog idrettsforening, politi, barneverntjenesten, Unify, fritidsklubber, NAV, Familieveiviseren og Lørenskog bibliotek. Det ble innhentet mye verdifull informasjon. I etterkant hentet vi også inn informasjon fra SLT-koordinator, ungdomsteamet i barneverntjenesten og Aktivitetshuset VOLT da de ikke fikk deltatt på møtet.
- Åpent møte: Dette møtet bestod av ulike aktører med tilknytning til barn og unge i Lørenskog. Representantene i dette møtet var fra lokalpolitikken (SV, Ap og FrP), Ungdomsrådet, Triaden - Olav Thon gruppen, Mental helse ungdom – Romerike, Stiftelsen Erkeengler, Skårer menighet, Fjellhamar menighet, Natteravner, FAU-representanter, Lørenskog Somaliske Kultursenter, APTK (Tamilsk kultursenter), Lørenskog Tyrkisk Kulturforening, Lørenskog Norsk-Pakistanske forening og Lørenskog Muslimsenter. Totalt deltok 20 personer på dette møtet. Flere aktører var invitert, men var av ulike årsaker forhindret fra å delta. På grunn av antall deltakere delte vi også her inn i tre grupper.

Totalt har vi intervjuet 135 personer for å samle inn informasjon som har bidratt til å besvare problemstillingen.

Kvantitative data

De kvantitative, eller tallbaserte, dataene består av statistikk og undersøkelser hentet fra eksterne data som Ungdata-undersøkelser, Lørenskog kommunes Folkehelseoversikt 2024-2027, Påtaleavgjorte forhold i U18-saker 2019-2024 (tilsendt fra Politidirektoratet), artikkelen «Er barn og unge blitt mer kriminelle enn før?» fra OsloMet – Forskningsnyheter og tall fra statistisk sentralbyrå.

Funn i analysen

Ved bruk av metodetriangulering (innhenting av data fra flere ulike kilder) ble all dataen hentet inn før vi sorterte funnene og satte det inn i et skjema. Gjennom analysearbeidet dukket det opp flere funn som gikk på tvers av dataene, og det pekte seg tydelig ut tre hovedområder:

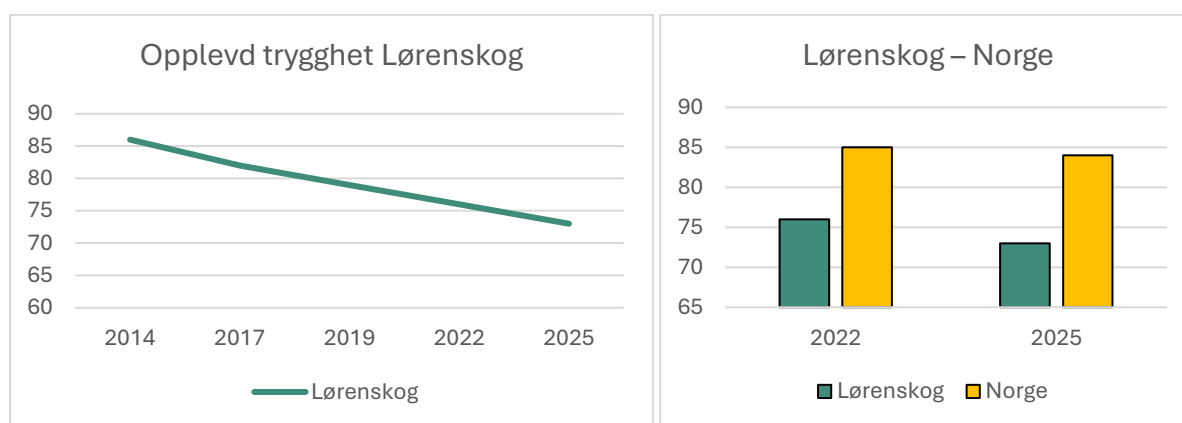
1. Overført utrygghet
2. Voksesmerter og sosioøkonomiske forskjeller
3. Voksne man kan stole på

1. Overført utrygghet

Det første hovedområdet i SAT-rapporten handler om at ungdommers opplevelse av utrygghet ikke nødvendigvis handler om egne erfaringer med utrygge situasjoner. Mange ungdommer kjenner på det man kan kalle *overført utrygghet*, altså en følelse av utrygghet som stammer fra andres opplevelser, det man ser i mediene eller gjennom sosiale medier.

Før vi går nærmere inn på dette temaet, er det nyttig å se på hvordan ungdom i Lørenskog selv opplever tryggheten i nærmiljøet, og hvordan det har utviklet seg over tid. Spørsmålet

‘Når du er ute på kvelden, opplever du det som trygt å være i nærområdet der du bor?’ er hentet fra Ungdata-undersøkelsen. Diagrammene under viser utviklingen i andelen ungdommer som svarer ‘ja’ på dette spørsmålet (inkludert ‘ja, svært trygt’ og ‘ja, ganske trygt’).

Til venstre vises utviklingen over tid Lørenskog. Her ser vi at andelen ungdommer som opplever nærmiljøet trygt om kvelden har hatt en jevn nedgang siden 2014.

Til høyre sammenlignes tallene fra Lørenskog med nasjonale tall for 2022 og 2025. Her fremgår det at ungdom i Lørenskog i mindre grad enn ungdom på landsbasis opplever nærmiljøet som trygt.

Kriminalitet og vold i nærmiljøet

I møtene med de ulike gruppene ble kriminalitet og vold raskt trukket frem som temaer som bidrar til økt utrygghet:

Det er annerledes nå, det er masse knivstikkinger. – Ungdom

Flere ungdommer, samarbeidspartnere og lokale aktører uttrykte at de i dag både ser og hører mer om kriminalitet enn tidligere - spesielt voldskriminalitet, og at dette påvirker ungdommers opplevelse av trygghet. Dette inntrykket støttes i stor grad av tall fra politiet som viser at voldskriminaliteten blant unge i Øst politidistrikt øker langt raskere enn på landsbasis:

- Voldslovbrudd blant ungdom (10-17 år) økte med 11,3 % fra 2023 til 2024 i Øst politidistrikt.
- Nasjonalt var økningen i samme periode på 0,9 %.
- Siden 2019 har voldslovbrudd blant unge økt med 80,6 % i Øst, mot 48,6 % nasjonalt.

Kilde: Påtaleavgjorte forhold (U18) 2019-2024

I tillegg til voldskriminaliteten ble det også pratet om våpenbruk. «Det prates stadig om at enkelte går med våpen» ble nevnt i flere av møtene, og internt i Utekontakten ble det også snakket om at ungdommer begynner å bære våpen som en form for «opprustning». Også ungdommene hadde tanker om dette da vi spurte om hvilke grupper som er utsatt for å føle seg trygge eller utrygge:

Hvis man går rundt med våpen hele tiden er man tryggere. – Ungdom

Selv om statistikken også viser en økning i anmeldelser knyttet til ulovlig bevæpning blant ungdom, er det viktig å være oppmerksom på at denne utviklingen – i likhet med økningen i registrert ungdomskriminalitet generelt – også kan henge sammen med andre faktorer enn faktisk økt kriminalitet. Blant annet påpeker kriminolog Stian Lid ved OsloMet at lavere terskel for å anmelde og et tettere samarbeid mellom skole, politi og foreldre kan ha ført til at flere hendelser blir anmeldt og registrert enn tidligere (Gulbrandsen, 2024).

Fortellingene som former trygghetsfølelsen – noen som kjente noen

Både ungdommer og voksne trakk frem enkelthendelser, inkludert hendelser som lå flere år tilbake i tid, som forklaringer på hvorfor Lørenskog oppleves som utrygt. Når vi undersøkte nærmere kom det i samtlige målgruppemøter frem at følelsen av utrygghet ikke nødvendigvis hang sammen med egne opplevelser, men med gjenfortellinger av hendelser som spredte seg i ungdomsmiljøet. Disse historiene fungerte som bevis på at Lørenskog er et utrygt sted.

Det har skjedd syke ting, ass. – Ungdom

Selv om ungdommene ikke hadde vært direkte involvert, kunne de likevel føle at det angikk dem fordi de kjente noen som kjente noen som hadde opplevd noe, eller hadde hørt om hendelser gjennom foresatte, jevnaldrende eller ulike medier. Dette skapte en form for 'sosialt overført utrygghet' basert på andres erfaringer, heller enn på deres egne. Spredningen av slike historier ser altså ut til å føre til at mange opplever nærmiljøet som mer utrygt enn det egne erfaringer skulle tilsi.

Folk snakker om ting som skjer og rykter skapes. Det er dumt. – Ungdom

Hendelser, uavhengig av når de skjedde, preger fortsatt oppfatningen av trygghet i dag. Denne typen utrygghet forsterkes ytterligere gjennom medienes dekning og spredning av informasjon på sosiale medier.

Negative blikk utenfra – når andres blikk skaper vår frykt

På målgruppemøtene ble det løftet frem at ungdommene gjentatte ganger hører at både ungdom og voksne fra andre kommuner omtaler Lørenskog som et utrygt sted. Dette bidrar til å forsterke det negative inntrykket, og på det interne møtet hos Utekontakten ble det sagt:

Det blir jo en negativ spiral hvor det negative inntrykket forsterkes, og til slutt blir det en selvoppfyllende profeti. – Utekontakten

Samtidig understreket flere samarbeidspartnere og lokale aktører at Lørenskog oppleves tryggere enn ryktet tilsier, og at det negative bildet ofte skyldes oppfatninger som ikke nødvendigvis er basert på faktiske forhold. Mange ga uttrykk for at mediene også er med på å skape et skjevt bilde av trygghetssituasjonen i kommunen. En samarbeidspartner beskrev det slik:

Det er trygt, enn så lenge. Det er ikke så ille som man får inntrykk av gjennom rykter og media. – Samarbeidspartner

Kombinasjonen av gamle hendelser, rykter og eksterne inntrykk viser hvordan ungdommene i Lørenskog kan oppleve utrygghet, selv om de ikke har egne erfaringer med for eksempel vold eller kriminalitet.

Overskriftene former oppfatningen – medienes innflytelse

Medienes fremstilling av Lørenskog har en klar påvirkning på den opplevde trygghetsfølelsen.

Lørenskog omtales ofte negativt i mediene. – Lokal aktør

I alle gruppemøtene ble det trukket frem at mediene er med på å forsterke et negativt bilde av Lørenskog, spesielt når det gjelder dekningen av vold og kriminalitet blant ungdom. Dette gjelder både lokalavisen og nasjonale nyhetsmedier, og flere ungdommer pekte også på at dette fokuset gir et ensidig og negativt bilde av Lørenskog.

Spredning av videoer som viser vold på SoMe kan være med på å øke følelsen av frykt, spesielt blant ungdom. – Ungdom

Gjennom alle møtene vi gjennomførte kom det tydelig frem at spredning av informasjon om vold og kriminalitet, både gjennom nyhetsmedier og sosiale medier, bidrar til å forsterke følelsen av utrygghet. Flere ungdommer fortalte at de stadig eksponeres for voldsvideoer og innhold som skaper frykt, og at dette bidrar til en opplevelse av at vold er mer utbredt enn det faktisk er. De snakket også om at ved denne eksponeringen blir de mer bevisste på at det kan skje dem selv.

Konflikter får også stor rekkevidde via sosiale medier. En ungdom satte ord på dette:

Hvis noen har beef på skolen så kan det legges ut på TikTok også vet hele skolen det. –

Ungdom

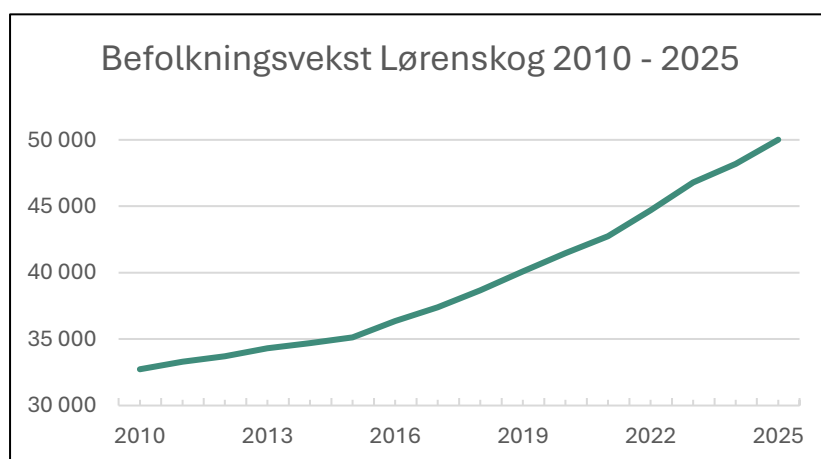
Noen av samarbeidspartnerne pekte på at informasjon og bilder/videoer deles raskt og ukritisk, noe som gjør at både enkelthendelser og rykter får stor rekkevidde og påvirkningskraft. På det interne møtet hos Utekontakten ble sosiale medier trukket frem som en utløsende faktor i konflikter blant ungdom. Dette ble også bekreftet av ungdommene selv. De fortalte at konflikter ofte starter på sosiale medier som Snapchat eller TikTok, og senere utvikler seg til fysiske konfrontasjoner hvor det blir slåsskamper. Av samarbeidspartnere ble dette også trukket frem, men da i forbindelse med viktigheten av Utekontaktens tilstedeværelse, både ute i nærmiljøet og digitalt i sosiale medier, som et forebyggende tiltak. Samtidig ble det også nevnt positive sider ved sosiale medier, som for eksempel bruken ved å følge med på at venner kommer seg trygt hjem gjennom bruk av SnapMap.

2. Voksesmerter og sosioøkonomiske forskjeller

Det andre hovedområdet som raskt utpekte seg i datainnsamlingen dreier seg om den raske utviklingen som har vært i Lørenskog de siste årene, og voksesmertene det medfører. Både de positive trekkene og mulighetene det gir, samt hvilke utfordringer en rask befolkningsvekst kan føre til, ble trukket frem i alle gruppemøtene.

Storbyproblematikk som følge av rask vekst

Lørenskog har vært i kraftig vekst de siste årene, og i 2024 var befolkningsveksten på 3,8 %, ifølge data fra Statistisk sentralbyrå [SSB, tabell 06913].

Befolkningsutvikling i Lørenskog 2010-2025: Lørenskog er den kommunen i Norge som har hatt raskest befolkningsvekst de siste ti årene. Etter 2015 har innbyggertallet økt med over 40 %.

Denne befolkningsveksten stiller store krav til både infrastruktur og tjenestetilbud, og flere av de lokale aktørene uttrykte uro over at kommunen ikke klarer å møte den raske veksten med tilstrekkelige tiltak:

Lørenskog har storbyproblematikk, men uten at det settes inn nødvendige tiltak for å forebygge, eller stoppe utviklingen. – Lokal aktør

Fra kjente gater til nye boligfelt – om tilhørighet og trygghet i endring

Den raske befolkningsveksten har ikke bare satt press på tjenester og infrastruktur, den har også ført til store endringer i nærmiljøene. I møtet med samarbeidspartnere var flere enige om at utbyggingen har gitt kommunen et “ansiktsløft” og at moderniseringen har gjort Lørenskog både freskere og mer attraktiv. Nye bomiljøer har vokst frem de siste årene og mange mennesker har flyttet hit - familier med ulike utgangspunkt.

Mennesker som kjenner hverandre, de hjelper hverandre og gjør at vi alle bidrar til et trygt miljø. – Samarbeidspartnere

Samtidig viser tall fra Folkehelseoversikten at kun 66 % av innbyggerne i kommunen rapporterer om høy trivsel i nærmiljøet (Folkehelseoversikten 2024-2027, kapittel 5.1). Tallene kan ses i sammenheng med informasjonen målgruppa, lokale aktører og samarbeidspartnere har kommet med i de ulike gruppemøtene. Et av spørsmålene som ble stilt var ‘Hva er det som gjør det trygt i Lørenskog?’ Her trakk flere fra målgruppen inn at noe av det som gjør det trygt er å kjenne omgivelsene rundt seg. Det ble pratet om store endringer på kort tid med mye bebyggelse og nye bomiljøer. Dette gjorde at flere hadde en opplevelse av at de ikke kjente igjen sitt eget nærmiljø, som igjen gjorde det utrygt.

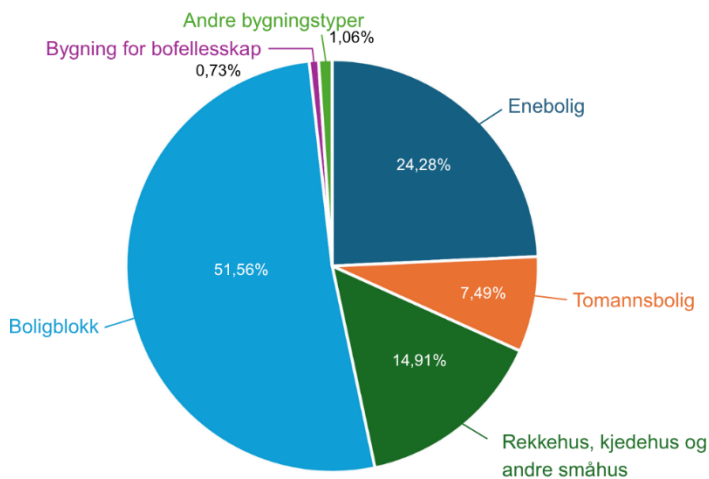
I møtet med lokale aktører kom det frem at det kan være vanskelig å tilpasse seg i et nytt bomiljø, og at det kan resultere i at man trekker seg tilbake og holder seg til de man allerede kjenner. Da tar det tid å få en følelse av tilhørighet i eget lokalmiljø. Ungdommene uttrykte også tanker og erfaringer om boligmiljøet i sammenheng med hvordan de opplever trygghet:

Når man bor i blokk kjenner man ikke naboene sine, og det er utrygt. – Ungdom

De siste ti årene har boligmengden i Lørenskog økt med ca. 7000 boliger. Hele 89,2 % av disse er boligblokker eller leilighetsbygg med næringsvirksomhet på bakkeplan (egne beregninger basert på data fra Statistisk sentralbyrå [SSB], 2025, tabell 06265). I flere av de nye bomiljøene er det små boenheter som huser familier med mange medlemmer. I møtet med samarbeidspartnere pekes det på at små boenheter kan føre til at ungdommer trekker ut og at det dannes ungdomsgrupperinger ute, og at dette igjen kan føre til utrygghet – blant annet hos eldre, men også hos ungdommer som allerede har en lav følelse av trygghet.

Diagrammet under skisserer hvor mange av Lørenskogs boliger som er blokkbebyggelse:

Boligfordeling i Lørenskog per 04. mars 2025

Kilde: Boliger, Statistisk sentralbyrå (tabell 06265)

Særlig sentrumsområdet preges av høy tetthet av boligblokker, mens det i andre deler av Lørenskog er en overvekt av eneboliger og rekkehus. Ut fra det ungdommene formidlet i målgruppemøtene, oppleves det ikke alltid som om hele Lørenskog er «ett sted», men som adskilte deler med ulike forutsetninger og oppvekstvilkår.

Sosioøkonomiske forskjeller – ulikhet som utfordrer tryggheten

Sosiale ulikheter, og oppvekstvilkår som er forskjellig kan også ha sammenheng med utrygghet. – Samarbeidspartner

I de ulike gruppemøtene, og spesielt i møtet med samarbeidspartnere og lokale aktører, pekes det tydelig på at sosioøkonomiske forskjeller preger ungdommers oppvekstvilkår i Lørenskog. Kommunens raske vekst gir nye muligheter, men skaper også utfordringer som kan føre til økte ulikheter, både sosialt og økonomisk.

Bor du på ghetto-siden eller Lørenskog-siden? – Ungdom

Dette utsagnet forteller noe om hvordan flere ungdommer ser på kommunen – som delt i soner med ulik status. I flere av møtene med målgruppa kom det frem at de føler seg aller tryggest i sine egne nærområder, og at mye av den opplevde tryggheten handler om i hvilken del av kommunen du bor i. Hos noen var brua ved Mailand et absolutt skille for hvor man var trygg og ikke. Andre trakk frem sentrumsområdet i sin helhet som utrygt. Flere hadde ingen opplevelse av at enkelte områder var mindre trygge enn andre.

Det er ikke så trygt, egentlig, men det er tryggere enn Oslo. – Ungdom

På spørsmål om hvilke ungdommer som opplever seg trygge, hadde målgruppen klare svar på hvem disse er: Ungdommer som har foreldre som bryr seg, de som er ressurssterke, de med trygge venner de kan stole på, og de som deltar på fritidsaktiviteter.

Et annet spørsmål som ble stilt handlet om hvilke ungdommer som i større grad kan oppleve lav følelse av trygghet. Der kom det frem blant alle gruppene at de som på en eller annen måte “skiller seg ut”, enten ved sosiale eller økonomiske ulikheter, språk, bakgrunn, seksualitet og lignende, kan ha en lavere opplevelse av trygghet. Målgruppen selv mener at ungdommer som er født og oppvokst i Lørenskog opplever høyere grad av trygghet enn de som kommer tilflyttende:

De som er født her kjenner folka og områdene. – Ungdom

Tilbud som bygger fellesskap – et svar på ulikhet og utrygghet

Flere samarbeidspartnere og lokale aktører var opptatt av å løfte frem at Lørenskog, til tross for utfordringene som følger med rask vekst og sosiale forskjeller, har et sterkt utgangspunkt når det gjelder tilbud til barn og unge. Kommunen har over lang tid satset på systematisk folkehelsearbeid, og i planen for 2024–2027 legges det særlig vekt på tiltak knyttet til tilhørighet, trygghet, trivsel og sosial støtte. Ungdom er en uttalt målgruppe i dette arbeidet (Folkehelseoversikten 2024–2027, kapittel 2.3 og 5).

Bredden av tilbud, både organiserte fritidsaktiviteter og kommunale lavterskeltilbud, gjør at de fleste ungdommer har tilgang på møteplasser og tilbud man kan benytte seg av. Dette ble trukket frem som viktig i arbeidet med å redusere ulikhetene blant barn og unge i kommunen.

3. Voksne man kan stole på

Det tredje funnet som utpekte seg i analysen, var betydningen av voksen tilstedeværelse på de ulike arenaene hvor ungdom oppholder seg. Fra målgruppen selv kom det tydelig frem hvor viktig det var med tilstedeværende voksne, både hjemme, på skole, fritidsarenaer, lavterskeltilbud og “bare ute”. Da vi spurte ungdommene hva som gjør det trygt i Lørenskog, var dette et av svarene:

Det er mange voksne som er der for å passe på ungdommer. Voksne man ikke merker så mye, men de er der. Det gjør det tryggere.
– Ungdom

Betydningen av voksne man kan stole på var et gjennomgående funn i datamaterialet. Dette ble særlig løftet frem av målgruppen, som koblet trygghet direkte til tilgjengelighet og nærvær av voksne. Det kom tydelig frem at de opplever det som trygt når voksne følger med, er til stede og er tilgjengelige for å gripe inn dersom noe skulle skje.

Voksne som støtter og setter grenser

Ungdommer som har rammer og regler hjemme, og som har gode forbilder, er ifølge flere av gruppemøtene de som klarer seg best. De blir beskrevet som bedre rustet til å håndtere vanskelige situasjoner, og også sett på som ungdom som gjerne føler seg tryggere. I møte med samarbeidspartnerne ble det sagt:

Det er trygge voksne i Lørenskog som ungdom tør å snakke med om vanskelige ting.

– Samarbeidspartner

Tilgjengelige og trygge voksne som ungdommene kan ha tillit til ble trukket frem, og miljøarbeidere i skolen og ansatte i Utekontakten ble brukt som eksempler. Det virket til å være en felles enighet blant både samarbeidspartnere og lokale aktører at voksen tilstedeværelse både handler om trygghet her og nå, men også om beskyttelsesfaktorer på lengre sikt.

Til stede – men ikke i veien

Det ble også nevnt av flere i målgruppen at det oppleves trygt når voksne er fysisk til stede og tilgjengelige, men ikke nødvendigvis påtrengende. Her ble det blant annet trukket frem hvor viktig det er å ha lett tilgjengelige arenaer hvor ungdommer både kan oppholde seg for å 'henge', og samtidig ha mulighet til å oppsøke trygge voksne:

Steder som Downtown og Volt gjør det tryggere for ungdommer i Lørenskog – at det er steder ungdom kan være inne hvor det er voksne. Hvis det ikke hadde vært voksne sånne steder, hadde det ikke vært like trygt. – Ungdom

I Lørenskog jobbes det blant annet for å styrke fellesskap og fysiske møteplasser som fremmer trygghet (Folkehelseoversikten 2024–2027, kapittel 2.3 og 5). Alle lavterskeltilbudene og møteplassene som finnes i kommunen ble påpekt i alle gruppemøtene. Tilbud med ulik målgruppe, mandat og aktivitet. For eksempel Downtown ungdomskafe, Aktivitetshuset VOLT, fritidsklubber for ungdom og åpen hall med UNIFY. Felles for disse tilbudene er at det er trygge voksne til stede. 6 dager i uken er de ulike stedene i kommunen åpne for ungdommer.

Når voksne ikke griper inn – utrygghet og manglende tillit

Som nevnt peker flere av funnene på at voksnes tilstedeværelse gjør det tryggere for ungdom, men gjelder det alltid?

Man blir ekstra redd for å ikke få hjelp fordi man vet at andre også er redde. – Ungdom

Det gikk flere ganger igjen på målgruppemøtene at det oppleves som utrygt når voksne er til stede, men for passive. Dette gjaldt både ved hendelser som innebar vold eller konflikter, og i hverdagslige situasjoner. Ungdommene uttrykte en usikkerhet rundt om de kan stole på at voksne vil hjelpe dem hvis noe skjer – fordi de ser at voksne ofte vegrer seg for å gripe inn. Dette gjør også noe med hvordan de opplever sin egen trygghet i nærmiljøet. Dette understøttes også av Utekontakten, som på det interne møtet pekte på at ungdom mister tillit til systemet når

voksne ikke handler. Dette kan igjen føre til at noen ikke tør å oppsøke enkelte steder, eller føler at de står alene i utfordrende situasjoner.

Det gjør det enda mer utrygt hvis andre som ser en slåsskamp ikke tør å gjøre noe fordi de er redde for å bli skadet selv. – Ungdom

At både ungdommer og voksne kan vegre seg for å gripe inn i situasjoner av frykt for konsekvensene er en utfordring som det er viktig å forstå og også arbeide videre med.

Foreldre og hjemmets betydning

Både av samarbeidspartnere, ungdommene og deltakerne i åpent møte blir foreldre trukket frem som den viktigste beskyttelsesfaktoren i ungdommens liv. På spørsmål om hvilke grupper som klarer seg bra svarer en ungdom:

De som har foreldre som bryr seg, og som setter grenser for hvor man kan være og hva man kan gjøre, opplever seg tryggere. – Ungdom

Det går igjen på flere av møtene at trygghet hjemme, klare grenser og tydelige voksne kan være avgjørende. Både på møtet med samarbeidspartnere og lokale aktører pekes det på at foreldrenes rolle som tydelige og engasjerte voksne ikke kan undervurderes. I åpent møte blir 'ungdom fra ressurssterke familier' trukket frem som ungdommer med bedre forutsetninger for å føle seg trygge, men det ble også problematisert at økonomiske eller materielle ressurser ikke alltid betyr økt trygghet. Det ble påpekt at fraværende eller lite tilgjengelige foreldre kan føre til utrygghet, selv i hjem med god økonomi eller andre gode vilkår.

Deltakelse på foreldremøter trekkes frem som viktig, og at dette også er en arena for samarbeid. Viktigheten av at foreldre er oppdatert på hvor barnet/ungdommen befinner seg og hvem barnet/ungdommen er sammen pekes på som faktorer som bidrar til å øke tryggheten, og det blir sett i sammenheng med at foreldre på den måten kan forhindre at ungdommer havner i risikosituasjoner.

Konklusjon

Problemstillingen i denne rapporten var:

Hvor trygge opplever ungdom i Lørenskog at de er i nærmiljøet sitt, og hvordan kan Utekontakten bidra til å øke den opplevde tryggheten?

Etter å ha snakket med de som jobber med ungdom, har kjennskap til ungdom, og ikke minst ungdommene selv, kan vi konkludere med at temaet for rapporten har vært et riktig valg. Å løfte frem ungdommenes egne erfaringer og stemmer om opplevd trygghet i eget nærmiljø har vært særlig viktig – derfor har vi snakket med over 80 ungdommer.

Ved å systematisere innhentet materiale gjennom metodetriangulering, ble det tydelig hvilke temaer som utpekte seg. Dette ble konkretisert i tre hovedområder:

1. Overført utrygghet
2. Voksesmerter og sosioøkonomiske forskjeller
3. Voksne man kan stole på

Våre funn viser at ungdommenes opplevelse av trygghet i nærmiljøet i Lørenskog påvirkes av flere sammensatte faktorer. Faktiske hendelser, rykter, medieinntrykk, rask befolkningsvekst, bomiljø, sosiale ulikheter og voksenrollen er alle med på å påvirke den opplevde tryggheten. Ungdommene beskriver en hverdag preget av raske endringer, varierende tilhørighet og behovet for voksen tilstedeværelse.

Hva virker, og hva trengs?

Vi stiller spørsmålet 'Hva gjøres for å øke tryggheten i Lørenskog?' En ungdom svarer:

At folk som Utekontakten bryr seg om hvordan vi har det. – Ungdom

Flere av ungdommene beskriver at de opplever Utekontakten som trygge voksne de kan snakke med om alt, og både lokale aktører og ungdommene peker på at Utekontakten gjør en viktig jobb i kommunen når det kommer til å bidra til økt trygghet i nærmiljøet. Samarbeidspartnerne nevner synligheten til Utekontakten som svært forebyggende i seg selv. Videre blir foreldre og andre voksne som oppholder seg utendørs nevnt som positivt. I sentrumsområdene blir det nevnt at Natteravner og vektere også gir en trygghetsfølelse.

Utekontakten snakker med alle. Er der ungdommene er. – Lokal aktør

Behov og ønsker for videre innsats

På alle gruppemøtene ble det løftet frem konkrete behov og ønsker for å styrke tryggheten blant ungdom i kommunen:

- Økt synlighet og bemanning hos Utekontakten, slik at flere ungdommer nås og mer av kommunen dekkes (Samarbeidspartnere, åpent møte og internt møte).
- Flere trygge møteplasser med voksen tilstedeværelse, særlig fritidsarenaer utenfor skoletid (Åpent møte).
- Styrking av foreldrerollen, blant annet gjennom mer samarbeid og enighet om grenser på tvers av hjem, skole og fritid (Åpent møte).
- Mer synlig politi som forebyggende tiltak - gjerne i tett samarbeid med tjenester som kjenner ungdomsmiljøene godt (Åpent møte og samarbeidspartnere).
- Flere aktiviteter på tvers av skoler og boområder slik at ungdommer blir kjent med hverandre og for å bygge fellesskap (Målgruppe).

Rollen til frivillige og ildsjeler

Både samarbeidspartnerne og lokale aktører fremhevet betydningen av ildsjeler og frivillige voksne som stiller opp. Deres innsats bidrar til engasjement, tilhørighet og forebygging.

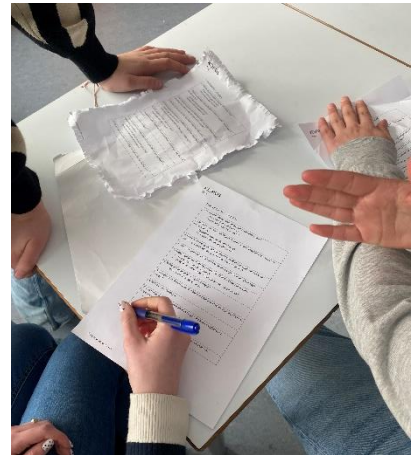
Vi gjør hva vi kan, uten penger. – Lokal aktør

Veien videre

Ut fra disse innspillene og ønskene ser vi i Utekontakten at vi kan bidra med konkrete tiltak som kan styrke ungdommenes opplevde trygghet i nærmiljøet. Dette utdypes i den vedlagte tiltaksplanen:

Kommunens brede, forebyggende tilbud og folkehelsearbeid gir et viktig utgangspunkt for å møte utfordringene, men det er behov for videre innsats. For eksempel kan temaene knyttet til tilhørighet, foreldrerollen og trygge bomiljøer utforskes videre og danne grunnlag for helhetlige, målrettede tiltak – i tett dialog med ungdommene selv.

Vi i Utekontakten er bekymret for hvordan Lørenskog-samfunnet vil bli påvirket over tid dersom denne negative utviklingen fortsetter, både med tanke på ungdommene og innbyggerne for øvrig.

Vedlegg 1: Tiltaksplan

Mål	Tiltak	Nivå	Ansvar	Oppstart	Varighet	Evalueres
Bedre informasjon om tjenesten til målgruppen og andre aktuelle	Øke voksentettheten: Utekontakten prioriterer oppsøkende arbeid gjennom synliggjøring og systematisering av vår tilstedeværelse Informasjonsarbeid ut på skolene, i SoMe og på andre aktuelle arenaer.	Selektivt	Utekontakten	Nå	Kontinuerlig	Evalueres hvert tertial
Øke ungdommers medvirkning	Gjennomføre trygghetsvandring med ungdommer	Selektivt	Utekontakten, SLT, politikontakt	Vinter 2025/2026	En gjennomføring i første omgang, vurdere behovet for årlig gjennomføring	Etter gjennomføring
	Presentere rapporten for elevene som deltok, få tilbakemeldinger fra dem. Videreutvikle tiltak på bakgrunn av dette.		Utekontakten	Høst 2025	Kontinuerlig	Evalueres hvert tertial
Kartlegge hjelpebehov	Tilby oppfølging og videreformidle bekymring til de som er utsatt for å oppleve utrygghet og de som utsetter andre for utrygghet - og deres foreldre	Indikativt	Utekontakten	Nå	Kontinuerlig arbeid	Evalueres hvert tertial
Styrke voksnes betydning	Presentere rapporten for lokale aktører, samarbeidspartnere og foreldre Gjennomføre foreldremøter om betydningen av foreldrerollen	Universelt og selektivt	Utekontakten	Høst 2025	Skoleåret 2025/2026	Etter skoleåret
Styrke tilhørighet til lokalmiljøet	Arrangement for ungdommer på tvers av områder/skoler	Universelt	Utekontakten (koble på andre samarbeidspartnere ved behov)	Høst 2025	Skoleåret 2025/2026	Etter skoleåret

Litteraturliste

- KORUS. (2022). *Manual. SAT. Situasjon-Analyse-Tiltak. Et kartleggings- og analyseverktøy* [PDF]. Hentet 14. November 2024 fra <https://korus.no/verktoy-og-kartlegging/sat>
- Gulbrandsen, C. (2024, 28. februar). *Er barn og unge blitt mer kriminelle enn før?* OsloMet - Forskningsnyheter. Hentet 13. juni 2025 fra <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/mer-ungdomsvold-enn-for>
- Lørenskog kommune. (2024, 15. mai). *Folkehelseoversikt 2024–2027. Kunnskapsgrunnlag for lokalt folkehelsearbeid* [PDF]. Hentet 7. mai 2025 fra https://www.lorenskog.kommune.no/_f/p71/i5562ceb4-0dd9-4d3e-8d35-e8481cfa28c3/folkehelseoversikt-2024-2027-oppdaterert-mars-2025.pdf
- Politidirektoratet. (2025, 10. april). *Påtaleavgjorte forhold (U18), etter politidistrikt (eier), alder, krimtype og type lovbrudd. 2019–2024* [Datasett]. Oversikt tilsendt fra Politidirektoratet
- Statistisk sentralbyrå. (2025). *06265: Boliger, etter statistikkvariabel, region, bygningstype og år (2010–2025)*. Hentet 19. juni 2025 fra <https://www.ssb.no/statbank/table/06265/tableViewLayout1/>
- Statistisk sentralbyrå. (2025). *06913: Endringer i kommuner, fylker og hele landets befolkning (K) 1951-2025*. Hentet 19. juni 2025 fra <https://www.ssb.no/statbank/table/06913/>
- Ungdata. (2025). *Ungdata 2025 Lørenskog kommune*. [PDF] <https://www.ungdata.no/rapporter/>
- Ungdata. (2025). *Ungdata Trendrapport Lørenskog kommune 2025*

UTEKONTAKTEN

Lørenskog kommune

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog

Telefon: 67 93 40 00

postmottak@lorenskog.kommune.no

www.lorenskog.kommune.no